

Leo Trotskij: Två tal vid centrala kontrollkommissionens möte

(24 juni 1927)

[Planerna på att rensa ut Trotskij ur partiledningen smiddes under Lenins första sjukdomsperiod 1922. Året därpå fortsatte förberedelserna för fullt. Mot slutet av året inleddes kampanjen öppet. Arbetet leddes av "triumviratet": Stalin, Zinovjev och Kamenev. 1925 sprack triumviratet. Zinovjev och Kamenev upptäckte att de själva var fångar i det maskineri de skapat mot Trotskij. Därefter inriktade sig den stalinistiska fraktionen på att helt ombilda ledarstaben. Det genomfördes genom att avsätta alla som hade styrt partiet och regeringen under Lenin. Vid centralkommitténs och centrala kontrollkommissionens¹ gemensamma möte i juli 1926 läste Trotskij en deklARATION som på ett helt riktigt sätt förutsade de åtgärder Stalinfraktionen senare skulle vidta för att ersätta den leninistiska ledningen med en stalinistisk. Under de följande åren genomförde stalinisterna dessa åtgärder på ett sätt som var förvånande likt förutsägelsena.

Den viktigaste åtgärden på denna väg var att ställa Trotskij inför rätta vid centrala kontrollkommissionens presidium. Han anklagades för två brott: för det första för att ha hållit "fraktionella" tal vid Kommunistiska Internationalens Exekutivkommittés möten, och för det andra för att ha deltagit i den demonstration som hölls som avsked till centralkommittéledamoten Smilga, som kort dessförinnan hade förpassats till staden Chabarovsk i Fjärran östern, som straff för att han var medlem i oppositionen. Även Zinovjev anklagades för liknande brott. Straffet som föreslogs var att de skulle uteslutas ur centralkommittén.

Nedan återges Trotskij:s två tal inför centrala kontrollkommissionens presidium. Författaren har förkortat sina tal avsevärt på de punkter där de berörde mindre viktiga frågor. I övriga delar återges talen på det sätt de hölls, bortsett från mindre stilistiska förändringar.

Tidigare publicerat i Stalins förfalskarskola - Red.]

Det första talet.

Trotskij: Innan jag inleder mitt tal – jag svävar själv i tvivelsmål om jag talar som anklagad eller åklagare – måste jag insistera på att kamrat Janson lämnar domarsätet, eftersom alla hans tidigare aktiviteter diskvalificerar honom från denna post. Ni är naturligtvis alla väl medvetna om det faktum att det sedan 1924 har existerat ett fraktionellt "septumvirat", bestående av alla medlemmar i politbyrån utom jag. Min plats har intagits av er förre ordförande, Kujbysjev. Han borde vara den främste försvararen av partiets stadgar och moral, men har i själva verket brutit och förvanskad dem allra mest. Septumviratet var en illegal och partifientlig institution som avgjorde partiets öde bakom dess rygg. I ett av sina tal pekade kamrat Zinovjev ut Janson som en av deltagarna i det partifientliga septumviratets verksamhet. Ingen har vederlagt detta påstående. Janson själv har varit tyst. Det kanske finns andra som är skyldiga till samma brott, men i Jansons fall finns bevis för det. Och nu skall Janson döma mig för partifientlig verksamhet. Jag kräver att Janson lämnar domarsätet.

Ordförande Ordzjonikidze: Det är omöjligt. Du skämtar naturligtvis, kamrat Trotskij.

Trotskij: Jag har inte för vana att skämta om så viktiga och allvarliga saker. Jag inser att mitt förslag kan försätta presidiet i en något pinsam situation, eftersom där troligen sitter fler som också deltagit

¹ Centrala kontrollkommissionen var ett organ som formellt var skilt från centralkommittén, och ledde partimedlemmarnas moral och disciplin. I teorin skulle det bestå av partiets mest auktoritativa och oantastliga medlemmar, så att dess beslut inte skulle påverkas av fraktionella eller andra ovidkommande överväganden. Under Stalin omvandlades CKK till ett rent fraktionsvapen, och användes för att bestraffa och utesluta alla politiska motståndare eller kritiker som byråkratin pekade ut.

i septumviratets arbete. Men det var inte min avsikt att förslaget skulle vara ett skämt. Faktum är att jag trots att jag vid den tiden var medlem i politbyrån, kände jag inte till dessa möten, trots att de ägde rum under täckmantel av att ”skriva meddelanden”. Vid dessa möten utarbetades de sätt och medel som skulle användas i kampen mot mig. Framförallt fattade man bindande beslut för politbyråns medlemmar att de inte skulle polemisera mot varandra, utan alla skulle polemisera mot Trotskij. Partiet fick inte veta något om detta. Inte heller jag informerades. Det pågick under lång tid.... Jag sade inte att kamrat Ordzjonikidze var med i septumviratet utan att han deltog i det fraktionella septumviratets arbete.

Ordzjonikidze: Det kanske var Janson, men inte Ordzjonikidze. Misstar du dig inte nu?

Trotskij: Jag ber om ursäkt, även om jag tror att misstaget bara är formellt. Jag syftade faktiskt på Janson. Jag sade inte att kamrat Janson var med i själva septumviratet. Nej, men han deltog i det fraktionella septumviratets arbete, ett septumvirat som det inte finns några bestämmelser om i partiets stadgar, och som fungerade tvärsemit stadgarna och partiets vilja – annars skulle det inte funnits någon orsak att dölja det. Skulle det visa sig att fler kamrater än Janson deltog i detta fraktionella septumvirats arbete, hemställer jag allra ödmjukast om att även dessa skall omfattas av min begäran om avlägsnande.

[Förslaget att Janson skall lämna domarsätet avslås omedelbart av presidiet.]

Trotskij: Kamraterna vill gärna framställa det som att vi skall uteslutas ur centralkommittén på grund av incidenten vid järnvägsstationen i Jaroslav, på grund av Zinovjevs radiotal och på grund av mitt ”uppförande” i Kommunistiska Internationalens Exekutivkommitté (EKKI).² Det kan verka rimligt, men inte om vi betraktar det i ljuset av oppositionens deklaration inför centralkommittén, som vi lade fram så tidigt som **i början av juli förra året**. I denna deklaration förutsäger vi klart och i detalj hur er kamp mot oss kommer att utvecklas. Vi förutsade att ni skulle utnyttja minsta förevändning för att uppnå ert mål att byta ut ledningen. Det hade er fraktionsledning bestämt för länge sedan, till och med innan plenumet i juni, före den fjortonde partikongressen.

Ni anklagar mig för två saker. För det första mitt tal inför EKKI. Jag har hävdad, och hävdar fortfarande, att den centrala kontrollkommissionen inte i något fall kan döma mig för ett tal som jag hållit vid EKKI:s plenum, som är ett högre organ än kontrollkommissionen. Om kamrat Janson fortfarande inte kan förstå detta, bör han tänka igenom frågan och läsa om den Kommunistiska internationalens stadgar och vårt partis stadgar. Han skulle då inse att jag har rätt, precis som jag skulle vara i min fulla rätt att neka en distriktskontrollkommission rätten att döma mig för ett tal som jag hållit som medlem i centralkommittén.

Den andra anklagelsen – avskedsdemonstrationen för Smilga vid järnvägsstationen i Jaroslavsk. Ni förvisade Smilga till Chabarovsk. Än en gång ber jag er att åtminstone vara inbördes överens om varför han förvisades. I kommissionen skrek Sjkirjatov: ”Det finns arbete i Chabarovsk också!” Om Smilga skickades till Chabarovsk för att arbeta, som ett led i en normal procedur, då kan ni inte

2 Händelsen vid järnvägsstationen syftar på det tillfälle då I T Smilgas politiska och personliga vänner samlades för att ta farväl av honom. Han deporterades från Moskva under förevändning att han skulle utföra partiarbete på landsbygden – vilket stod i direkt motsättning till partidagarna som på Lenins förslag hade antagits redan vid den tionde partikongressen. Enligt stadgarna kunde man inte skicka iväg medlemmar för att utföra partiarbete på grund av deras politiska åsikter. Zinovjev höll sitt radiotal vid det centrala partiorganets, Pravdas, jubileum. Han anklagades för att ha talat om interna partifrågor till en publik av icke-medlemmar – vid en tidpunkt då pressen varje dag var fylld sida upp och sida ner med våldsamma och kränkande angrepp mot oppositionens medlemmar. Vad Trotskij's ”disciplinbrott” anbelangar, hade han mer än ett år tidigare fördömts av den stalinistiska pressen för att han inte hade tagit upp sitt fall i den internationella tribunalen, det vill säga den Kommunistiska internationalen som i teorin stod över det ryska partiets alla kommittéer eller sammanträden, eftersom det ryska partiet bara är en av internationalens sektioner. I egenskap av medlemmar i den Kommunistiska Internationalens Exekutivkommitté (EKKI) utnyttjade Trotskij och Vutera sina rättigheter att inför EKKI:s åttonde plenum i maj 1927 redogöra för sina uppfattningar om den angloryska kommittén, den kinesiska revolutionen och situationen i Sovjetunionen. På grund av det avsattes de från EKKI, tvärt emot dess stadgar.

hävda att vårt gemensamma avsked var en demonstration mot centralkommittén. Men om det är en administrativ landsförvisning av en kamrat som skulle behövas på en ansvarig post, det vill säga på en kämpande sovjetpost, då lurar ni partiet. Ni gör er skyldiga till dubbelspel. Tänker ni upprepa att Smilga skickades till Chabarovsk som ett led i en normal arbetsutnämning? Och samtidigt anklaga oss för att demonstrera mot centralkommittén? En sådan politik kallas bedrägeri.

Men jag skulle vilja övergå från detta förtal, som ni kallar anklagelser, till den grundläggande politiska frågan.

Om krigsfaran. I vår deklaration från juli förra året sade vi: ”Den viktigaste förutsättningen för att kunna försvara Sovjetunionen och på så sätt bevara freden, är det olösliga bandet mellan den allt större och mäktigare Röda armén och arbetarmassorna i vårt land och i hela världen. Alla de ekonomiska, politiska och kulturella åtgärder som utvidgar **arbetarklassens** roll i staten, som stärker **arbetarklassens** band till **lantarbetarna** och **fattigbönderna** och dess allians med **mellanbönderna** – alla dessa åtgärder stärker Röda armén, tryggar Sovjetunionens oönskbarhet och stärker fredens sak.”

Detta räcker som bevis för att vi för ett år sedan uppmanade er att inrikta er på frågan om krigsfaran och de inre farorna i Sovjetunionen i händelse av krig. Det är inga specialfrågor. Det handlar om vår klasspolitik, hela vår inriktning. När Kalinin, vårt formella statsöverhuvud, ordföranden i sovjeternas allryska centrala exekutivkommitté, håller tal i Tver och säger att vi behöver robusta och starka soldater, att bara mellanbönderna kan bli robusta och starka soldater, och att fattigbönderna inte kan bli sådana soldater eftersom det finns så många ynkliga personer bland dem, då handlar det inte om något annat än en öppen inriktning mot den starke ”mellanbonden”, ett namn som bara döljer kulaken eller den blivande kulaken. Kalinin glömmer bort att vi har genomfört en Oktoberrevolution där den ynklige och smale besegrade den långa och starke. Varför vann de? Därför att de var och fortfarande är många fler än de andra. Ni kommer att säga: ”Den hedervärde Michail Ivanovitj [Kalinin] har en ful ovana att prata en massa!” Men hindrade ni honom? Nej, det gjorde ni inte. Istället hindrade ni oss när vi kritiserade hans linje som tar avstånd från fattigbonden och uppmuntrar kulaken – samma kulak som Jakovlev döljer med hjälp av stalinistiska trick. Det är Jakovlev som borde stå inför rätta, men istället skall Jakovlev få stå till doms över oss.

Ni använder krigsfaran för att förfölja och förbereda utrotning av oppositionen. Den enda information ni givit partiet om EKKI:s hela arbete – diskussionerna om krigsfaran, den brittiska arbetarrörelsen och i synnerhet den kinesiska revolutionen – är den lilla röda pamflett jag håller i handen, en pamflett som ni riktar mot oppositionen. Till och med där har ni – hur skall jag säga – snattat mitt tal ur protokollen under förespeglning att jag inte hade ”rättat det” ännu. Ni utnyttjar alltså i första hand krigsfaran mot oss.

Så länge ni inte fysiskt förseglar våra läppar kommer vi att fortsätta att kritisera den stalinistiska regimen. Tills dess att ni sätter munkavle på oss kommer vi att fortsätta att kritisera den stalinistiska regim som annars kommer att undergräva oktoberrevolutionens alla erövringar. På tsarens tid blandade många patrioter ihop fäderneslandet med den härskande administrationen. Vi har inget gemensamt med dem. Vi kommer att fortsätta att kritisera den stalinistiska regimen, som är en värdelös regim, en regim som leder till bakslag, en ideologiskt stympad, trångsynt och kortsynt regim.

Fan vet vad som sägs om oppositionen vid olika möten, speciellt möten för arbetare och bönder. Det ställs frågor om vilka ”resurser” oppositionen använder för sin ”verksamhet”. Det må vara att icke läskunniga eller omedvetna arbetare, eller era egna agenter, ställer frågor som är värdiga de Svarta hundra³.... Men det finns skurkar som låtsas rapportera och ändå har fräckheten att svara undvikande på dessa frågor. Om ni verkligen var en central kontrollkommission skulle ni vara skyldiga att sätta stopp för denna smutsiga, avskyvärda, föraktliga och rent stalinistiska kampanj mot opposi-

3 Svarta hundra kallades den ärkereaktionära och monarkistiska ”Ryska folkunionen”, som under tsarismen terroriserade revolutionärer och startade antisemitiska pogromer.

tionen. Vi sysslar inte med att sprida förtal. Vi gör en öppen politisk deklaration: Chamberlain och Thomas har bildat en gemensam front. De stöds av Purcell och utan dennes stöd vore de nollor. Men ni stöder Purcell, och därmed försvagar ni Sovjetunionen och stärker imperialismen. Det är en ärlig politisk deklaration! Och ni känner av dess tyngd.

Under ett helt år försökte vi banka in i skallen på er vad den angloryska kommittén innebar.⁴ Vi sade att den förstörde det engelska proletariats framväxande revolutionära rörelse. Samtidigt satsade ni hela er auktoritet, bolsjevismens samlade erfarenheter och leninismens auktoritet på att stöda Purcell. Givetvis kommer ni att säga: ”Men vi kritiserar honom!” Det är bara ett nytt sätt för bolsjevikavfallingar att stöda opportunisten. Ni ”kritiserar” Purcell allt mildare och alltmer sällan, samtidigt som ni är knutna till honom. Men vad kan han svara de brittiska revolutionärer som brännmärker honom som Chamberlains agent. Han kan säga: ”Hör nu! Politbyråmedlemmen Tomskij är ordförande i fackföreningarnas allryska centralråd, som skickade pengar till de strejkande arbetarna i England. Han har kritiserat mig men ändå arbetar vi hand i hand. Hur vågar ni kalla mig imperialismens agent?” Skulle han ha rätt eller fel? Han skulle ha rätt. Ni har smygvägen ställt bolsjevismens hela maskineri till Purcells förfogande. Det är detta vi anklagar er för. Det är en ytterst allvarlig anklagelse – långt allvarligare än att säga farväl till Smilga vid järnvägsstationen i Jaroslavsk. Vad har ni gjort med bolsjevismen? Vad har ni på några få år gjort med bolsjevismens hela auktoritet, alla dess erfarenheter, och vad har ni gjort med Marx och Lenins teorier? Ni har sagt till världens arbetare, och framförallt till arbetarna i Moskva, att den angloryska kommittén i händelse av krig kommer att bli ett organisatoriskt centrum för kampen mot imperialismen. Men vi har sagt och säger fortfarande, att den angloryska kommittén i händelse av krig kommer att bli en skyttegrav för överlöparna bland Sovjetunionens falska, halvkvädna vänner, och för alla som deserterar till fiendeläget, till Sovjetunionens fiender. Thomas stöder Chamberlain öppet. Men Purcell stöder Thomas, och det är det viktiga. Thomas håller sig kvar vid makten med hjälp av kapitalisternas stöd. Purcell håller sig uppe genom att lura massorna, och han stöder Thomas. Och ni stöder Purcell. Ni anklagar oss för att stöda Chamberlain. Nej! Det är ni som via er högerflygel är knutna till Chamberlain. Det är ni som bildar gemensam front med Purcell, som stöder Thomas och tillsammans med denne Chamberlain. Denna dom kan vi fälla utifrån en politisk analys. Det är inte en anklagelse grundad på förtal.

Om ni, som ni påstår, verkligen uppmärksammar krigsfaran, hur kan ni då bibehålla detta alltmer ohämmade interna förtryck i partiet? Hur kan ni avskeda förstklassiga militärer som är beredda och i stånd att kämpa för det socialistiska fosterlandet, bara för att de tycker att centralkommitténs nuvarande politik är felaktig och katastrofal? Har ni gott om militärer av Smilgas, Mratjkovskijs, Lasjevitjs och Bakajevs sort? Jag har hört att ni tänker förflytta Muralov från militärinspektionen därför att han skrev under de 84:s deklaration.⁵ Ni enar er med Purcell och liknande ”antikrigskämpar” men vill förflytta Muralov från militärinspektionen. [*Oväsen i salen. Rop: ”Vem har sagt det?”*] Ingen ”sade” det till mig, men det talas allmänt om det.

Ordzjonikidze: Du förutser för mycket.

4 När Trotskij höll sitt tal gick det att göra en fullständig balansräkning över den angloryska kommittén. Den upplöstes i maj 1927, efter att de brittiska fackföreningarna först hade utnyttjat den politiskt till sista droppen och sedan lämnade den.

5 ”*De Åttiofyra deklarationen*” överlämnades till kommunistpartiets centralkommitté 26 maj 1927 av G Jevdokimov, G Zinovjev, I T Smilga och L Trotskij. Den var undertecknad av 84 revolutionära veteraner och sammanfattade oppositionens syn på de viktigaste diskussionsfrågorna i partiet. Bland undertecknarna fanns (inom parentes det år de anslöt sig till partiet): Beloborodov (1907), Visnevskaja (1905), Vujovitj (1912), Vasiljev (1904), Vardin (1907), A Gartek (1902), N Gordon (1903), Jameljanov (1899), Kavdokimov (1903), Sjuk (1904), Zinovjev (1899), Zaks-Gladnev (1906), Kuklin (1903), Kavtaradze (1903), Lizdin (1892), Muralov (1903), Ostrovskaja (1905), Pjatakov (1910), Radek (1902), Serebrjakov (1905), I N Smirmov (1903), Ter-Veganjan (1912), Charitonov (1905), Sjarov (1904), Tsubulskij (1904), Jeltsin (1898). Inom kort hade hundratals andra skrivit under deklarationen.

Trotskyj: Det var verkligen väl uttryckt! Jag säger vad ni kommer att göra 48 timmar i förväg,⁶ precis som vi i juli förra året i förväg avslöjade er plan för bekämpa oss. Ett nytt utvecklingskede står nu på dagordningen.

Hur är det med studenterna på militärakademin och flygakademin? Ni relegerar de bästa studenterna därför att de är medlemmar i oppositionen. Jag har lyckats komma över biografierna över fyra studenter som ni relegerade häromdagen, strax innan de skulle avlägga examen i militärakademin. Den första biografien gäller Ochotnikov, den andra Kuzmisjev, den tredje Broidot, den fjärde Kapel. Så här lyder den första: **Ochotnikov**: född 1897. Föräldrarna bönder (från Bessarabien). De ägde ingen egen jord utan arbetade åt en godsägare. Ochotnikov fick bara genomgå grundskola. Arbetade fram till 1915 åt sin far och som stadsbud. Från 1915 soldat i tsarens armé. Befann sig under februarirevolutionen i staden Jekaterinoslav. Valdes till reservartilleriets delegat till soldatdeputerades sovjet. På grund av bolsjevikiska tendenser förflyttad till Fjärde armén 4 maj. Där vald som delegat till Fjortonde artilleribrigadens divisions- och kårkommitté. Låg under oktoberrevolutionen på lasarettet efter att ha sårats i strid. Sedan han i december 1917 lämnat sjukhuset organiserade han under bolsjevikpartiets ledning en partisangrupp som kämpade mot de rumänska ockupationstrupperna. Gick 1918 med i den underjordiska organisationen i Bessarabien. Var ordförande i Teletsk-distriktets underjordiska revolutionskommitté och befälhavare för partisangruppen. På grund av sina aktiviteter vid två tillfällen rannsakar av den rumänska krigsdomstolen och dömd till döden, men lyckades fly. Kom 1919 med partisanerna till Ukraina, där han anslöt sig den 45:e Röda divisionen. Innehade olika befälsposter. Befann sig under hela kriget vid fronten, och efter kriget deltog han vid upprepade tillfällen i kampen mot de vita banditerna. Började 1924 på militärakademin och fick där först gå förberedande kurser, eftersom han inte fått någon allmän utbildning. Gick vidare från första till andra årskursen **cum laude**. Anklagades i februari 1927 för första gången för oppositionella ståndpunkter. Relegerad från akademien på grund av att ha deltagit i ”avskedet av Smilga”.

Hittills har jag fått tag på fyra biografier och de skiljer sig inte i något grundläggande avseende från varandra. De är samtliga revolutionens soldater, soldater i partiet, sårade i strid, hedrade med utmärkelser från sovjeternas allryska centrala exekutivkommitté, mottagare av Röda fanans medaljer, härdade revolutionärer som kommer att förbli Oktober trogna, som in i det sista kommer att kämpa för Oktober – men som ni kastar ut från militärakademin. Är det så man skall förbereda det militära försvaret av revolutionen?

Som bekant anklagas vi för **pessimism** och **bristande tillit**. Hur uppstod anklagelsen om ”pessimism”? Jag tror att det var Stalin som började använda detta ord. Men för att simma **mot strömmen** krävs det betydligt större tro på den internationella revolutionen än vad de flesta av er har. På vad grundas anklagelsen om ”bristande tillit”? På den ökända teorin att bygga socialismen i ett land. Vi vägrar tro på denna Stalins teori.

Zinovjev: 1925 sade Ordzjonikidze till mig att jag måste skriva mot Stalin.

Trotskyj: Vi vägrade tro på denna gudomliga uppenbarelse, som syftar till att i grunden förvränga Marx och Lenin. Vi trodde inte på denna uppenbarelse, och därför kallas vi pessimister, därför sägs vi ha bristande tillit.

Men vet ni vem som var föregångare till ”optimisten” Stalin?

Jag har med mig ett viktigt dokument. Om ni så önskar kan jag ge det till er. Det är en artikel som skrevs 1879 av en viss herr Vollmar, som senare kom att bli en berömd tysk socialpatriot. Artikelnen heter *Den isolerade socialistiska staten*.⁷ Den borde översättas och lämnas ut till centralkommitténs

6 Muralov, en av Röda arméns mest framstående ledare, avskedades kort därefter från militärinspektionen. Och inte nog med det, han utslöts också ur partiet och landsförvisades till Sibirien, där han för närvarande befinner sig. - Trotskyjs anmärkning.

Muralov avrättades 1 februari 1937, anklagad för att vara ”fascistagent” - ö a.

7 Återfinns i *Jahrbuch für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik*, utgiven av dr Ludwig Richter, Zürich 1879, s

och centrala kontrollkommissionens samtliga medlemmar, ja till partiets samtliga medlemmar.

Den tyske socialdemokraten Vollmar utvecklade redan 1879 teorin om en nationell socialism, medan hans efterföljare Stalin började utveckla sin ”nyskapande” teori först 1924. Varför 1879? Därför att den perioden var en tid av reaktion, av utbredd nedgång inom den europeiska arbetarrörelsen. Pariskommunen krossades 1871. Mellan 1871 och 1879 existerade ingen revolutionär rörelse i Frankrike. I England segrade den liberalt fackliga politiken och den liberala Labour-politiken över hela linjen. Det var en tid av djup nedgång i den engelska revolutionära rörelsen och den revolutionära rörelsen på kontinenten. Samtidigt växte den tyska socialdemokratin, och det ganska snabbt. Denna motsättning var orsaken till att Vollmar kom fram till sin ursprungliga teori om socialismen i ett land. Och vet ni var Vollmar hamnade till sist? Han blev en extrem högersocialdemokrat, en chauvinist. Ni kommer givetvis att säga att dagens situation är annorlunda. Det är självklart att den övergripande situationen idag är annorlunda. Men under de senaste åren har proletariatet i Europa lidit svåra nederlag. Medan man 1918-1919 hade förhoppningar om en **omedelbar seger** för den internationella revolutionen, har idag detta hopp skjutits på framtiden, och vissa av majoritetens ”optimister” har helt och hållet förlorat hoppet. Utifrån detta drar de slutsatsen att vi kan klara oss utan en internationell revolution. Sådan är bakgrunden till detta opportunistiska återfall i inskränkt nationalistisk Vollmarism, och först och främst hans teori om socialismen i ett land.

Ni anklagar oss för pessimism och bristande tillit både med och utan hänvisning till denna teori. Vi, oppositionen, är en ”liten klick” pessimister och personer utan tillit. Partiet står enat och består bara av optimister och personer med stor tillit. Är inte denna bild lite förenklad? Tillåt mig formulera frågan så här: Kommer en karriärist, det vill säga en person som försöker klättra uppåt, att gå med i oppositionen idag? Säkerligen inte, om han inte är en listig person som ansluter sig till oppositionen bara för att genast lämna den, och därmed utan dröjsmål kan upptas bland vårt partis ”bästa representanter”. Men dessa personer är så att säga överlägset avskryvbara undantag. Genomsnittskarriäristen kommer väl under nuvarande omständigheter knappast att försöka göra karriär via oppositionen? Ni vet själva att han inte kommer att göra det. Kommer under nuvarande förhållanden lycksökare att gå med i oppositionen, när de vet att arbetarbolsjeviker körs ut från fabriker och verkstäder på grund av att de varit medlemmar i oppositionen, och förpassas till arbetslöshet – arbetarbolsjeviker som om det krävs skulle kämpa lika bra som någon i denna församling? Lycksökaren kommer inte att ansluta sig. Men exemplet med den oppositionelle arbetaren visar att det trots förtrycket fortfarande finns partimedlemmar som är modiga nog att stå upp för sina uppfattningar. Revolutionärens viktigaste egenskap är förmågan att våga simma mot strömmen, förmågan att kämpa för sina åsikter även under de mest fientliga förhållanden. Jag frågar än en gång: kommer de som är med i svängen, funktionärerna och lycksökarna, att ansluta sig till oppositionen? Nej, det kommer de inte. Kommer arbetaren med stor familj som har tröttnat och tappat tron på revolutionen, och som är kvar i partiet av ren slentrian, att gå med i oppositionen? Nej, det kommer han inte. Han kommer att säga: ”Det är klart att ledningen är dålig, men låt de göra vad de vill, jag är inte den som skall lägga mig i.” Vilka egenskaper krävs för att under nuvarande omständigheter gå med i oppositionen? Man måste ha en mycket stark tro på sin sak, det vill säga den proletära revolutionens sak – en verkligt revolutionär tro. Men ni kräver bara att man skall tro på en skyddande makt, att man skall rösta som myndigheterna röstar, identifiera fosterlandet med distriktskommittén, och försöka efterlikna sekreteraren. Är man direktör eller administratör måste man skaffa sig försäkringar hos distriktskommittén eller regionalkommitténs sekreterare.

Hur prövas er starka tro? Genom hundraprocentiga röstsiffror. De som inte vill vara med i sådana

54-75, och har titeln *Der Isolierte Sozialistische Staat*, von G V[ollmar]. Vollmar var en framstående talesman för den tyska socialdemokratins högerflygel, och skrev bland annat: ”Jag tror – och skall på de följande sidorna försöka visa – att socialismens slutgiltiga seger inte bara är mer trolig i en enskild stat, utan att det inte heller finns något som står i vägen för den isolerade socialistiska statens existens och blomstring.” (s 55)

tvångsomröstningar försöker ibland smita undan. Men sekreteraren kommer inte att tillåta det – man måste rösta, och man måste rösta enligt instruktionerna. De som lägger ner sin röst skrivs upp. Tror ni att ni kan dölja detta för proletariatet? Vad är det ni leker med? Jag upprepar: vad är det ni leker med? Ni leker med er själva, med revolutionen och partiet, och på ett mycket olycksbådande sätt! Den som till 100% alltid röstar med er, den som igår ”smutskastade” Trotskij, idag Zinovjev, och som imorgon kommer att ”smutskasta” Bucharin och Rykov, den personen kommer aldrig att vara en pålitlig soldat under revolutionens svåra dagar. Men oppositionen visar sin lojalitet och sitt mod, genom att inte kapitulera under denna mycket besvärliga period av tillbakagång och förtryck. Kring sig samlar den de mest värdefulla kämparna, personer som varken kan mutas eller skrämmas.

Janson: Det finns karriärister och lycksökare även inom oppositionen.

Trotskij: Namnge dem! Ni behöver bara namnge dem så kommer vi att tillsammans med er köra ut dem. Var finns de? Oppositionens kärna består av personer som varken kan mutas eller skrämmas.

Partiregimen kväver och klavbinder partiet. Den döljer de djupgående klassprocesser som sker i landet. Vid första bästa rykte om fara för krig kommer dessa processer att drabba oss, och vid ett krigsutbrott kommer de att drabba oss ännu värre.

Den nuvarande regimen tillåter inte att man öppet och ärligt säger varifrån faran kommer, att proletariatet hotas av de icke-proletära klasserna. På så sätt ställer regimen den proletära förtruppen i bakgrunden. Under den föregående perioden har proletariatet vissnat politiskt, samtidigt som de andra klasserna brett ut sig.

Hit hör frågan om arbetarstaten. En av de skandalösa lögnar som **Pravda** systematiskt spridit är att jag påstås ha sagt att vår stat inte är en arbetarstat. Man utnyttjar en felaktig tolkning av ett av mina tal, där jag bara utvecklade Lenins inställning till Sovjetstaten och ställde den i motsättning till Molotovs ståndpunkt. Lenin sade att vi hade övertagit många av den tsaristiska apparatens värsta sidor. Men vad säger ni? Ni gör arbetarstaten till en **fetisch**, och försöker helgonförklara vår stat som en speciell sorts stat ”av gudomlig skickelse”. Och vem är den främste teoretikern bakom detta helgonförklarande? Det är Molotov. Det är hans bidrag. Jag skall läsa upp vad han sade en gång till. Ni har tystat ner min kritik av Molotov, och **Pravda** har förvrängt den. Men så här sade Molotov till Kamenev vid Moskvadistriktets fjortonde partikonferens: ”Vår stat är en arbetarstat.... Men ni säger att det vore riktigare att säga att arbetarklassen måste dras närmare vår stat.... Vad är detta? Vi måste ställa oss uppgiften att dra arbetarna närmare vår stat, men vad är vår stat – vems är den? Är den inte arbetarnas? Är det inte proletariatets stat? Hur är det då möjligt att dra proletariatet närmare staten, det vill säga dra arbetarna närmare den arbetarklass som sitter vid makten och som kontrollerar staten?” (**Pravda**, 13 december 1925) Detta är Molotovs ord. Detta, kamrater, är en ytterst tjockskallig kritik av den leninistiska uppfattningen om en **given** arbetarstat, som bara kan bli en verklig och fullkomlig arbetarstat genom att lägga ner ett oerhört arbete av kritik, förändring och förbättring. Men enligt Molotov är den givna staten något absolut som inte längre går att dra närmare massorna. Min kritik, eller snarare min redogörelse för den leninistiska analysen av Sovjetstaten, gällde denna byråkratiska fetischism. [*Rop*]

Ni säger ”Vad behöver göras?” Om ni verkligen anser att det inte går att göra något åt de fenomen jag pekat på, betyder det att ni anser revolutionen vara dömd till undergång. Ty den nuvarande inriktningen innebär att den kommer att gå under. Alltså är det ni som är de verkliga pessimisterna, trots att ni visar upp en självbelåten min. Med en ändrad politik är det fullt möjligt att rätta till situationen. Men innan vi kan bestämma **vad som skall göras** måste vi säga **hur det är**. Vi måste avgöra i vilken riktning processerna rör sig. Om ni tittar på ett så akut problem som bostadsfrågan, kommer ni att upptäcka att det sker två processer där. Båda återspeglas i statistiska siffror som är lätta att bekräfta: proletariatets bostäder blir allt mindre, medan de övriga klassernas blir allt större. Jag pratar inte ens om byarna, där byggandet går snabbt. Det är naturligtvis inte fattigbönderna som står för detta byggande, utan topparna, kulakerna och de starkare mellanbönderna. Men hur är

situationen i städerna. De så kallade ”kustari” [hantverkare], det vill säga småborgarklassen, de mindre affärsmännen, handelsmännen och specialisterna – alla har i år tillgång till fler kvadratmeter per person än förra året. Men arbetarna har mindre utrymme än förra året. Innan vi talar om vad som skall göras måste vi ärligt konstatera fakta. Precis som i bostadsfrågan gäller samma sak inom vardagslivet, litteraturen, teatern och politiken – de icke-proletära klasserna breder ut sig, skaffar sig armbågsutrymme, medan proletariatet kläms ihop och krymper. Jag upprepar: inom politiken äger det rum en parallell till de borgerliga klassernas expansion på det materiella området – som man kan se på gatan, i affärer, på spårvagnar och i bostäderna. Proletariatet trycks tillbaka, och **vår parti-regim stärker detta tillbakapressande av proletariatet**. Det är ett grundläggande faktum. Hotet kommer från höger – från de icke-proletära klasserna. Vår kritik måste få proletariatet att uppmärksamma denna överhängande fara. Vi kan inte låta dem tro att makten erövrats en gång för alla, oåterkalleligt och för evigt, oavsett förhållanden, och att Sovjetstaten är något absolut som förblir en arbetarstat i evighet och under alla förhållanden. Speciellt om ledningen driver en felaktig politik kan Sovjetstaten i ett visst historiskt skede bli en apparat som överför makten från proletariatet till borgarklassen, och i så fall skulle borgarklassen kasta av sig Sovjettäckmanteln och förvandla sin makt till ett bonapartistiskt styre. Det är viktigt att proletariatet inser detta. Med en **felaktig** politik är denna fara reell.

Socialismen går inte att bygga utan en internationell revolution. Utan en riktig politik som räknar med en internationell revolution och inte med att stöda Purcell, kommer ni inte bara att misslyckas att bygga socialismen utan kommer också att döma själva sovjetmakten. Det är viktigt att proletariatet inser detta. Oppositionens felsteg, vårt brott, består av det faktum att vi vägrar lägga oss till ro och ”optimistiskt” blunda för de faror som hotar vår revolution.

Det verkliga hotet kommer från höger – inte från vårt partis högerflygel, den är bara en överföringsmekanism. Det verkligt grundläggande hotet kommer från de borgerliga klasserna som nu sticker upp huvudet. Deras ideolog heter Ustrjalov, en vis och förutseende borgare som Lenin brukade lyssna på och varna för. Ni vet alla att Ustrjalov inte stöder oss, han stöder Stalin. Hösten 1926 skrev Ustrjalov: ”Det vi behöver nu är en ny manöver, en ny impuls – för att tala bildligt ett nytt NEP. Ur denna synvinkel måste man erkänna att partiets senaste eftergifter mot oppositionen bara kan inge allvarliga farhågor.” Vidare: ”All heder till politbyrån om oppositionsledarnas självkritik är resultatet av deras **ensidiga** och **ovillkorliga** kapitulation. Men ve den om självkritiken är frukten av en kompromiss med dem. Om det senare är fallet kommer kampen oundvikligen att flamma upp igen.... Den segerrika centrala exekutivkommittén måste skaffa sig immunitet mot oppositionens nedbrytande gift. Den måste dra de nödvändiga slutsatserna från oppositionens nederlag.... Annars kommer vårt land att drabbas av en katastrof.... Så [fortsätter Ustrjalov] måste den ryska intelligentian, affärsmännen och specialisterna, evolutionens och inte revolutionens ideologer, närma sig frågan.” Ustrjalov drar slutsatsen: ”**Därför är vi nu... definitivt för Stalin.**” Och hur besvarar ni det? Ni försöker driva ut oppositionen ur centralkommittén – för närvarande bara ur centralkommittén. Ustrjalov är en borgare som känner till den franska borgarklassens historia, ja han känner den mycket väl. Och denne talesman för den nya borgarklassens sinnesstämningar inser att det minst smärtsamma sättet för denna nya borgarklass att få makten är att bolsjevikerna blir avfallingar. När Ustrjalov stöder den stalinistiska centralkommittén skriver han att man måste skydda (vad?) mot oppositionens nedbrytande gift. I linje med det är han också överens med er om att oppositionen är – ett nedbrytande gift, och att man måste förstöra detta gift, ty annars ”kommer vårt land att drabbas av en katastrof”. Det är vad Ustrjalov säger. Därför är han inte bara mot mig utan också för Stalin. Tänk över det. Det rör sig inte om okunniga personer, om omedvetna eller lurade personer som tror att oppositionens verksamhet bedrivs med hjälp av engelska pengar. Nej, Ustrjalov är en mycket klassmedveten man, han vet vad han säger och vart han vill komma. Varför stöder han då er? Vad försvarar han tillsammans med er?

Nyligen fick jag höra att kamrat Solz i ett samtal med en kamrat som hade skrivit under oppositio-

nens plattform, drog en liknelse med den franska revolutionen. Enligt min uppfattning är detta en riktig metod – jag menar att partiet skulle ha nytta av att det trycktes upp en korrekt framställning och marxistisk tolkning av den stora franska revolutionen, i synnerhet dess senare period. Kamrat Solz finns här, han vet bättre än jag vad han sade. Om jag citerar honom felaktigt kan han rätta mig: ”Vad innebär de 84:s deklARATION?”, sade Solz. ”Vad leder den till? Du känner till den franska revolutionens historia och vad den ledde till: arresteringar och giljotinen.” Kamrat Vorobjev, som var den som kamrat Solz talade med, frågade honom: ”Så det är er avsikt att halshugga oss?” Solz svarade med att gå in på en lång förklaring: ”Tror du inte att Robespierre tyckte synd om Danton när han skickade honom till giljotinen? Och sedan måste Robespierre gå själv.... Tror du inte att han var ledsen? Visst var han det, men han måste göra det....”

Det var samtalets andemening. Jag upprepar att vi till varje pris bör fräscha upp våra kunskaper om den stora franska revolutionen – det är helt nödvändigt. Vi skulle till och med kunna börja med Kropotkin, som visserligen inte var marxist men förstod revolutionens nationella och klassmässiga innehåll bättre än Jaurès.

Det var många som halshöggs under den stora franska revolutionen. Även vi ställde en hel del människor framför exekutionspatrullen. Men det fanns två faser under den franska revolutionen – en som gick så här [*pekar uppåt*] och en som gick så här [*pekar nedåt*]. Vi måste inse det. När kurvan gick uppåt halshöggs dåtidens bolsjeviker – jakobinerna – rojalister och girondister. Vi har också haft en liknande fas när vi, oppositionen, tillsammans med er sköt vitgardister och landsförvisade våra girondister. Därefter inleddes i Frankrike en annan fas, då de franska ustrjalovisterna och halv-ustrjalovisterna – termidorianerna och bonapartisterna, som uppstått ur det jakobinska partiets högerflygel – började landsförvisa och skjuta vänsterjakobiner, den tidens bolsjeviker. Jag skulle önska att kamrat Solz tänkte igenom sin analogi till slutet, och först och främst för sig själv besvarade denna fråga: Under vilken fas förbereder Solz vår avrättning? [*Oro i salen.*] Det är inget skämt. Revolutionen är en allvarlig fråga. Ingen av oss fruktar exekutionspatrullen. Vi är alla gamla revolutionärer. Men vi måste ha klart för oss **vem som skall skjutas, och i vilken fas vi befinner oss**. När vi sköt visste vi mycket väl i vilken fas vi befann oss. Men, kamrat Solz, inser du verkligen i vilken fas du förbereder dig för att skjuta oss? Kamrat Solz, jag är rädd att du tänker skjuta oss under den ustrjalovistiska, det vill säga termidorienska, fasen.⁸

När vi använder ordet ”termidor” tror man att det är ett skällsord. Man tror att termidorianerna var durkdrivna kontrarevolutionärer, att de medvetet stödde monarkin, och så vidare. Inte alls! Termidorianerna var jakobiner, med den enda skillnaden att de hade genomgått en högervändning. Under inverkan av klassmotsättningarna blev den jakobinska organisationen – dåtidens bolsjeviker – övertygade om att man måste krossa Robespierres grupp. Tror ni att de dagen efter nionde Termidor sade till sig själva: Så har vi då överfört makten i borgarklassens händer? Inte alls! Läs tidningarna från den tiden. De sade: Vi har krossat en handfull personer som störde ordningen i partiet. Nu när de har krossats kommer revolutionen att segra fullständigt. Om kamrat Solz hyser några tvivel...

Solz: Du praktiskt taget upprepar mina egna ord.

Trotskyj: Så mycket bättre. Om vi är överens om detta kamrat Solz, kommer det att göra det mycket lättare att lösa frågan om vilken fas ni förbereder genom att fysiskt krossa oppositionen. Men en sak måste stå helt klar: Om vi inte korrigerar partiets klasslinje, kommer den linje som Ustrjalov pekat ut – det vill säga att skoningslöst bekämpa oppositionen – oundvikligen att genomföras i partiet.

Jag skall läsa för er vad högerjakobinen Brival, en av termidorianerna, sade när han rapporterade om det möte i Konventet där Robespierre och de övriga jakobinerna överlämnades till Revolutions-

⁸ Den franska revolutionens ”termidorienska fas” inleddes den nionde Termidor (27 juli 1794). Denna dag genomförde kontrarevolutionen sin dramatiska kupp och avrättade de revolutionära jakobinerna, Robespierre, Saint-Just, Couthon, Lebas och andra. Trotskyj använder termen på socialt likartade förhållanden under den ryska revolutionen, det vill säga en ökande social, ekonomisk och politisk reaktion under gamla former och fanor.

tribunalen: ”Intrigmakare och kontrarevolutionärer som gömde sig bakom patriotismens mantel och försökte krossa friheten. Konventet bestämde att de skulle arresteras. Dessa representanter utgjordes av: Robespierre, Couthon, St Just, Lebas och Robespierre d.y. Ordföranden frågade vad jag ansåg. Jag svarade: De som alltid har röstat i enlighet med Bergets principer både i den Lagstiftande församlingen och i Konventet, de har röstat för att arresteras. Jag gjorde mer än det, jag är nämligen en av de som föreslog denna åtgärd. I egenskap av sekreterare skyndade jag mig dessutom att skriva under och överlämna beslutet till Konventet.” Så lät rapporten från dåtidens Stolz eller Janson. Robespierre och hans anhängare var kontrarevolutionärer. ”De som alltid har röstat i enlighet med Bergets principer” innebar med dåtidens språkbruk ”de som alltid varit bolsjeviker”. Brival betraktade sig som gammalbolsjevik. ”I egenskap av sekreterare *skyndade jag mig...* att skriva under och överlämna beslutet till Konventet.” Även idag finns sekreterare som skyndar sig att ”skriva under och överlämna”. Även idag finns sådana sekreterare.

Lyssna också på vad som stod i ”Konventets manifest till Frankrike, landet och folket” när Robespierre, St Just och de andra hade tillintetgjorts: ”Medborgare, mitt under vår lysande seger över de utländska fienderna hotas Republiken av en ny fara.... Konventets arbete kommer att vara meningslöst och arméernas mod utan betydelse om Frankrikes medborgare vacklar i valet mellan *fosterlandet och några få isolerade individer*.... Hörsamma fosterlandets uppmaning. Slut inte upp bakom de onda aristokraterna och folkets fiender. Då kommer ni ännu en gång att rädda fäderneslandet.”

De ansåg att ”några få isolerade individers” intressen stod i vägen för revolutionens seger. De insåg inte att dessa ”isolerade individer” utgjorde den tidens mest revolutionära krafter. Dessa få individer utgjorde de krafter som var mot ”Neo-NEP” och bonapartism. Termidorianerna trodde att det handlade om att byta ut några individer, och förstod inte att det var frågan om att byta klass. ”Hörsamma fosterlandets uppmaning. Slut inte upp bakom de onda aristokraterna”. Robespierres anhängare sades vara ”aristokrater”. Och har vi inte idag hört Janson rikta samma skrån, ”Aristokrat!”, mot mig?

Jag skulle kunna citera hur många artiklar som helst där vänsterjakobinerna kallas för agenter till Pitt (dåtidens Chamberlain). Liknelsen är i sanning häpnadsväckande! I Chamberlain har ni en modern pocketupplaga av Pitt. Läs exempelvis Aulards historiebok [om franska revolutionen]: ”Fienden nöjde sig inte med att mörda Robespierre och hans medarbetare. De förtalade dem och utmålade dem i Frankrikes ögon som *rojalister och personer som sålt sig till utlänningar*.” Så lyder stycket ordagrant. Och slår inte **Pravda**-artikeln med titeln ”Oppositionens väg” in på en liknande väg? Alla som är bekanta med **Pravdas** senaste ledare kan inte undgå att känna lukten. Lukten av den ”andra fasen” sticker i näsborrarna. Det är ustrjalovismens doft. Den genompyr redan partiets officiella institutioner och avvärnar proletarietets revolutionära förtrupp. Samtidigt förtrycker partiregimen de som kämpar mot termidor. Arbetarna, mannen i massan, har kvävts i partiet. Basen är tyst.

Ni vill ha en ny ”utrensning” i tystnadens namn. Sådan är partiregimen. Kom ihåg de jakobinska klubbarnas historia. Det fanns två faser i utrensningarna där. När kurvan gick så här [pekar uppåt] kastades de moderata ut. När kurvan började gå neråt började man kasta ut de revolutionära jakobinerna. Vad innebar det för de jakobinska klubbarna? Det inrättades en anonym terrorregim, tystnaden var obligatorisk, alla måste rösta och ingen kritik var tillåten, alla måste tänka i enlighet med order uppifrån. Partiet var inte längre en levande och självständig organism utan en självtillräcklig maktmaskin. Tillsammans med revolutionen genomgick dåtidens centrala kontrollkommission – även på den tiden fanns det institutioner som fyllde era funktioner – två faser. Under den andra fasen blev partimedlemmarna vana att inte tänka, och tvingades blint acceptera allt som sades uppifrån. De jakobinska klubbarna, revolutionens vagga, blev plantskola för Napoleons framtida byråkrati. Vi bör lära av den franska revolutionen men är det verkligen nödvändigt att upprepa den? (Rop)

Det var inte menat som ett fraktionellt skämt. Ingen skulle riskera allt som står på spel mellan oss för en sådan småsak. Jag vet inte om detta är min sista chans att uttala mig i dessa frågor inför detta organ. Jag ville inte använda de minuter jag blivit tilldelad till att tillbakavisa de ynkliga anklagelser ni riktat mot mig. Istället har jag använt dem för att ställa de grundläggande tvistefrågorna.

Vad krävs för att undvika splittring? Går den att undvika? Om vi hade levt under de förhållanden som fanns före det imperialistiska kriget, när motsättningar växte fram relativt långsamt, tror jag att splittring vore långt mer sannolik än att enheten bevarades. Det vore brottsligt att ha några illusioner om hur djupa våra meningsskiljaktigheter är. Men situationen är en annan nu. Våra motsättningar har skärpts på ett skrämmande sätt och blivit mycket stora. Under den senaste perioden, under den kinesiska revolutionen, har motsättningarna återigen skärpts till det yttersta. Men för det första finns det en väldig revolutionär potential i partiet. De samlade erfarenheter som finns i Lenins verk, i partiets program och i partiets traditioner är oerhörda ideologiska tillgångar. En hel del av detta kapital har ni redan förlösat, och mycket av det har ersatts med den ”moderna skolans” surrogat, som idag översvämmar partiets press. Men det återstår fortfarande en hel del rent guld. Och för det andra kan och måste man lära sig av den nuvarande historiska epoken med sina plötsliga omkastningar, gigantiska händelser, kolossala lärdomar. De två linjerna kommer att prövas av dessa överväldigande fakta. Men våga inte dölja dem. Förr eller senare kommer de ändå att bli kända. Ni kan inte dölja segrar och nederlag för proletariatet. Man kan underlätta eller försvåra för partiet att få reda på dessa lärdomar och anamma dem. Ni gör det svårare. Därför är det vi, och endast vi, som är optimister. Vi säger att vi skall rätta till partiets politik utan splittring. Vi kämpar för och kommer att fortsätta att kämpa för oktoberrevolutionens linje. Vi är så djupt övertygade om att vår linje är riktig att vi inte hyser några som helst tvivel om att denna linje kommer att finna sin väg till medvetandet hos partiets proletära majoritet.

Vad är under dessa förhållanden den centrala kontrollkommissionens plikt? Under denna svåra och kritiska period menar jag att kontrollkommissionens plikt består i att skapa en mer hälsosam och flexibel regim i partiet, så att vi utan omvälvningar kan pröva de motsatta linjerna med hjälp av de oerhörda händelser som äger rum. Om detta sker är jag övertygad om att partiets kurs inom ett par år kommer att ha rättats till. Vi behöver inte hasta, vi behöver inte fatta några beslut som inte kan avhjälpas senare. Se upp så att ni inte tvingas säga: ”Vi skildes från dem vi skulle ha behållit, men behöll dem vi skulle ha skilt oss från.”

Det andra talet

Det är med tillfredsställelse jag noterar att kamrat Ordzjonikidze säger att även han anser att byråkratismen har ökat under det senaste året. Det är inte bara frågan om antalet funktionärer. Det handlar om regimen, inriktningen, de styrandes attityd mot de styrda. Vid ett hemligt regionsmöte för bara vissa inbjudna, där regionssekreterare Jakovlev lade fram en fraktionell rapport mot oppositionen, ställde sig en kvinnlig arbetare upp och sade ungefär så här: ”Jag håller med om allt som sagts. Vi måste göra processen kort med oppositionen. Problemet är dock att en prydligt klädd man som kommer till regionskommittén omedelbart blir visad vart han skall. Men om det kommer en lite tråkigare och smutsigare kvinnlig arbetare måste hon vänta en lång stund i tamburen.” Så sade en kvinnlig arbetare, en medlem i regionskommittén. Man kan allt oftare höra sådana röster. De visar inte bara att antalet byråkrater har ökat, utan också att de härskande kretsarna alltmer smälter samman med det sovjetiska NEP-samhällets övre skikt. Det håller på att uppstå två nivåer, två livsstilar, två sorters vanor, eller för att använda mer uttrycksfulla ord, det håller på att uppstå **element av dubbelmakt i det dagliga livet**, som om de utvecklas vidare kan övergå i politisk dubbelmakt. En politisk dubbelmakt skulle i sig innebära ett direkt hot mot proletariatets diktatur. En avsevärd del av personalen i partiet och sovjeterna i städerna lever som funktionärer till klockan tre på eftermiddagen, medan de efter klockan tre lever som societetspersoner med en liberal inställning till centralkommittén. Och efter klockan sex på onsdagarna fördömer de oppositionen för att vara

personer utan tillit. Den här sortens partimedlemmar är som de tsaristiska funktionärer som privat accepterade Darwins teorier, men när det behövdes kunde presentera rekommendationsbrev från kyrkosamfundet.

Kamrat Ordzjonikidze har föreslagit att vi skall hjälpa honom i kampen mot byråkratismen. Varför sparkar han då oppositionens medlemmar från deras poster? Jag vidhåller att den överväldigande majoriteten av oppositionen inte har avskedats för att ha gjort ett dåligt arbete, eller på grund av att de inte har arbetat i enlighet med centrala exekutivkommitténs direktiv. De har avskedats som straff för sin övertygelse. De avskedats för att de är med i oppositionen. De avskedats som straff för så kallad ”trotskism”.

Jag skulle vilja ta tillfället i akt att kort kommentera ämnet trotskism, det vill säga den lögn som sprids under täckmantel av att vara min politiska biografi. Speciellt Jaroslavskij, som finns här i egenskap av domare, och hans gelikar har i tal och skrift spridit denna lögn. Partiets äldre medlemmar vet mycket väl att jag vid flera tillfällen sagt att jag en gång i tiden kämpade mot Lenin och bolsjevikpartiet i flera ytterst viktiga frågor. Men jag var aldrig mensjevik. Om man med mensjevism menar en politisk klasslinje – och något annat kan man inte mena – var jag aldrig mensjevik. Redan 1904 bröt jag organisatoriskt och politiskt med den blivande mensjevismen, det vill säga så fort den började formeras som politisk tendens. Jag bröt på grund av deras inställning till den liberala borgarklassen,⁹ som den visade sig i Vera Zasulits artikel, och Axelrods artikel där han lade fram sin plan att stöda zemstvo-liberalerna,¹⁰ etc. Jag var aldrig överens med mensjevikerna i den grundläggande frågan om klassernas roll i revolutionen. Jaroslavskij och hans gelikar lurar partiet och Internationalen, inte bara vad gäller de senaste tio årens historia utan också det mer fjärran förflutna, när jag befann mig utanför den dåvarande socialdemokratins båda huvudfraktioner.

I maj 1905 antog bolsjevikernas kongress en resolution om det väpnade upproret och den provisoriska regeringen. På kongressen presenterade kamrat Krasin ett omfattande ändringsförslag, i själva verket en separat resolution. Vid kongressen talade Lenin i mycket berömmande ordalag om detta ändringsförslag.¹¹ Krasins resolutionsförslag hade i sin helhet skrivits av mig i Petrograd – och jag

9 Mensjevikernas inställning till ”liberalerna”, det vill säga den ”progressiva borgarklassen”, skilde sig i grunden från bolsjevikernas och även Trotskijns inställning. För mensjevikerna var den kommande revolutionens grundläggande problem alliansen mellan proletariatet och borgarklassen mot feodalismen, och upprättandet av en demokratisk, parlamentarisk borgerlig republik, där arbetarklassen och dess parti skulle utgöra vänsterflygeln, ungefär som socialistpartierna i Frankrike, England och Tyskland fungerade i sina respektive borgerliga republiker eller parlament. För bolsjevikerna handlade det om en allians mellan proletariatet och bönderna **mot** den industriella borgarklassen och för upprättandet av ”proletariatets och böndernas demokratiska diktatur”. Trotskij såg **alliansen** på exakt samma sätt som bolsjevikerna, men han skilde sig från dem genom att hävda att det behövdes en mer exakt formulering av den framtida revolutionens karaktär. Han argumenterade att när proletariatet tillsammans med landsbygdens massor kommit till makten, kunde de inte stanna vid ett ”demokratiskt” stadium. De skulle vara tvungna att fortsätta till det ”socialistiska stadiet”, det vill säga göra revolutionen permanent.

10 **Zemstvoer** var provins- och länsråd som valdes med begränsad rösträtt, och bara hade ekonomiska och kulturella funktioner.

11 Så här försvarade Krasin sitt (det vill säga Trotskijns) ändringsförslag vid bolsjevikernas tredje kongress: ”Vad gäller kamrat Lenins resolution anser jag dess svaga punkt vara att den inte betonar frågan om den provisoriska regeringen, och tillräckligt klart pekar på sambandet mellan den provisoriska regeringen och det väpnade upproret. I själva verket upprättas den provisoriska regeringen av det väpnade upproret som dess eget organ... Jag återfinner vidare i resolutionen den felaktiga uppfattningen att den provisoriska revolutionära regeringen kommer att uppstå först *efter* det väpnade upprorets slutliga seger och efter att enväldet har störtats. Nej - den uppstår under upprorets utveckling och tar en ytterst aktiv del i hur upproret går till, och garanterar genom sina organiserade handlingar dess seger. Det är naivt att tro att socialdemokratin kommer att kunna delta i den provisoriska revolutionära regeringen så fort enväldet fullständigt har störtats. Om kastanjerna har kratsats ut ur elden av någon annan än oss, så kommer ingen att drömma om att dela dem med oss.” Lenin sade angående Krasins anmärkningar: ”På det hela taget skriver jag under på kamrat Krasins åsikter. Som skribent borde jag givetvis koncentrera mig på frågans litterära utformning. Kamrat Krasin pekar på hur viktiga kampmålen är, och jag instämmer helhjärtat i hans uppfattning. Det går inte att inleda kampen utan att ställa in sig på att inta den position man kämpar för.” Tjugofyra år senare kommenterade Trotskij denna episod på detta sätt: ”Resolutionen ändrades på motsvarande sätt. Vi kan påpeka att man under

har bevis för det, nämligen en not som Krasin skrev till mig under ett av sammanträdena. Huvud-resolutionen från bolsjevikpartiets tredje kongress – i frågan om det väpnade upproret och den provisoriska regeringen – innehöll en central del – titta i protokollen! - som skrevs av mig, och jag är stolt över det. Kanske någon av mina kritiker kan peka på något liknande i sin meritlista?

1905 skrev jag en hel rad proklamationer som gavs ut av det underjordiska tryckeriet i Baku: en till bönderna om 9 januari,¹² en annan om de tsaristiska jordbrukslagarna, och så vidare. I november 1905 solidariserade sig **Novaja Zjizn**, där Lenin då var redaktör, med mina artiklar i **Natjalo**¹³ om revolutionens karaktär. I dessa artiklar förklarade jag den så kallade permanenta revolutionens teori.

Ordzjonikidze: Men icke desto mindre skrev du i **Natjalo** och inte i **Novaja Zjizn**, eller hur?

Trotskyj: Ni har uppenbarligen glömt bort att bolsjevikernas centrala exekutivkommitté, under ledning av Lenin, enhälligt antog en resolution som var för enhet mellan bolsjeviker och mensjeviker. **Natjalo** hade inom några veckor gått samman med **Novaja Zjizn**, och mer än en gång lovprisade den senare mina artiklar. Under denna period var tendensen för enhet. Ni döljer det faktum att jag arbetade hand i hand med bolsjevikerna i 1905 års sovjet. Ni döljer det faktum att Lenin 1906 publicerade min pamflett ”Vår taktik” i **Novaja Zjizn**. Denna pamflett slog fast vår inställning till bönderna under revolutionen. Ni döljer det faktum att Lenin vid kongressen 1907 i positiva ordalag talade om min inställning till borgarklassen och bönderna.¹⁴ Jag hävdar att mina meningsskiljaktigheter med bolsjevismen aldrig var större än Rosa Luxemburgs och Karl Liebknechts meningsskiljaktigheter i de frågor som skilde även dem från bolsjevismen. Låt någon påstå att de var mensjeviker!

Vid denna tid var jag inte bolsjevik. Men jag har aldrig gjort mig skyldig till så groteska misstag som att stöda den angloriska kommittén, eller att underordna det kinesiska kommunistpartiet under Kuomintang.

Kryvov: Men Wienplattformen då?

Trotskyj: Menar du augustiblocket 1912?¹⁵

de senaste åren har åberopat tredje kongressens resolution i frågan om den provisoriska regeringen hundratals gånger som ’trotskismens’ motsats. Stalinskolans ’röda professorer’ har inte haft en aning om att jag har skrivit de rader som de citerar som ett exempel på leninism som riktas mot mig.” (**Mitt liv**, s 116)

- 12 Den ”blodiga söndagen” 9 januari 1905, när tsarens trupper öppnade eld mot tusentals fredliga demonstranter i Petrograd. Denna händelse blev inledningen till revolutionen 1905.
- 13 Som svar på den borgerligt liberala tidningen *Nasja Zjizn* [Vårt Liv] försök att ställa Lenins ”rimliga” uppfattningar i motsättning till Trotskijs ”permanent revolution”, skrev den bolsjevikiska tidningen *Novaja Zjizn* [Nytt Liv] 27 november 1905: ”Denna helt grundlösa rapport är naturligtvis rent nonsens. Kamrat Trotsky sade att den proletära revolutionen pressar utsugarna hårt och kan fortsätta på denna väg utan att stanna vid det första stadiet, medan Lenin pekade på att den politiska revolutionen bara är det första steget. Utgivarna av *Nasja Zjizn* vill se en motsättning här... Hela missförståndet beror för det första på den skräck som själva ordet social revolution injagar i *Nasja Zjizn*, och för det andra på tidningens önskan att hitta skarpa och pikanta meningssättningar inom socialdemokratins, och för det tredje på kamrat Trotskijs bildliga uttryck 'i ett svep'. I nr 10 av *Natjalo* [Början] förklarar kamrat Trotsky helt solklart sina teorier: 'Men denna seger innebär i sin tur att revolutionen är oavbruten. Proletariatet förverkligar demokratins grundläggande uppgifter. I ett visst ögonblick leder logiken i deras omedelbara kamp för att befästa sin politiska dominans att rent socialistiska frågor uppstår. Det uppstår en kontinuitet mellan socialdemokratins minimi- och maximiprogram. Det är inte ett ”slag”, inte en dag eller en månad, det är en hel historisk epok. Det vore absurt att på förhand bestämma hur lång den blir.’”
- 14 Vid Londonkongressen 1907 sade Lenin angående Trotskijs programmatiska tal: ”Jag vill bara anmärka att Trotsky i sin bok **Om partiets försvar** med eftertryck uttryckte sin solidaritet med Kautsky, som skrev om proletariatets och böndernas gemensamma ekonomiska intressen under den nuvarande revolutionen i Ryssland. Trotsky medgav att det var tillåtet och lämpligt att bilda ett vänsterblock [med bönderna] mot den liberala borgarklassen. dessa fakta räcker för att kunna bedöma Trotskijs åsikt om vår uppfattning. Oavsett frågan om den 'oavbrutna revolutionen' har vi här en samsyn om de viktigaste punkterna i frågan om förhållningssättet till de borgerliga partierna.” (Lenin, **Collected Works**, band 13)
- 15 Under den ryska arbetarrörelsens uppsvingperiod försökte Trotsky ena de olika socialistiska grupperna, och han tog initiativ till en konferens mellan alla fraktioner. Den ägde rum i Wien i augusti 1912 och bland deltagarna fanns

Kryvov: Ja.

Trotskyj: Det hade sin grund i den försonliga inställning jag hade vid denna tid. Jag hade fortfarande inte förlorat hoppet om att kunna ena bolsjeviker och mensjeviker. Men Ordzjonikidze, Jaroslavskij och de andra får inte glömma att de själva 1917 – märk väl, 1917 och inte 1912 – deltog i samma organisationer som mensjevikerna. Wienkonferensen var ett av konconciliationismens försök. Jag hade ingalunda för avsikt att bilda ett block med mensjevikerna mot bolsjeviker. Jag hoppades fortfarande kunna försona bolsjeviker och mensjeviker, och jag försökte ena dem. Lenin vägrade som alltid att ha något att göra med en sådan konstgjord enhet. Genom min försonliga politik befann jag mig formellt i ett block med mensjevikerna. Men kampen mellan oss blossade upp med en gång, praktiskt taget nästa dag, och krigsutbrottet gjorde oss till oförsonliga motståndare. För övrigt var vid denna tid även Stalin en ganska vulgär konconciliationist, till yttermera visso under de mest akuta perioderna. 1911 skrev Stalin att kampen mellan Lenin och Martov var ”en storm i ett vattenglas”. Detta skrevs av en medlem i bolsjevikpartiet. I mars 1917 var Stalin för enhet med Tsereteli. 1926 var Stalin för ett block med Purcell, Chiang Kai-shek och Wang Jingwei. Mina misstag är verkligen obetydliga i jämförelse med dessa misstag. Mitt arbete mellan 1914 och 1917 (det vill säga under kriget), har fullkomligt förvrängts av den tvättäkte socialdemokraten Kuusinen och herrar som på den tiden antingen var patrioter eller stödde Kautsky. Låt mig påminna er om att jag i början av kriget skrev en pamflett som hette **Kriget och Internationalen**. Zinovjev – som inte var och inte kunde vara vänligt inställd till mig – skrev att den på ett riktigt sätt ställde alla de grundläggande frågorna.

Sjklovskij: Det var 1914!

Trotskyj: Det stämmer, det var 1914. Min pamflett blev ett vapen i händerna på den yttersta vänstern i Tyskland, Österrike och Schweiz. Även om jag inte var bolsjevik, var jag revolutionär internationalist. I Frankrike samarbetade jag med en grupp kamrater, socialister och syndikalister, som senare anslöt sig till den Kommunistiska internationalen och var med och grundade den. Jag utvisades ur Frankrike på grund av att jag var revolutionär internationalist. I New York arbetade jag med Volodarskij och Bucharin i **Novij Mirs** redaktion. Där skrev jag i februari och mars 1917 artiklar i samma anda som Lenins Genève-artiklar, medan Stalin i **Pravda** framträdde som halvmensjevik och halvt försvarsvän. I det kanadensiska koncentrationslägret i Amherst organiserade jag tyska sjömän som stödde Liebknecht och senare skulle kämpa tillsammans med spartakisterna.

Ordzjonikidze: Du har fyra minuter kvar, kamrat Trotskyj.

Trotskyj: Men jag har ju inte besvarat er grundläggande fråga om vår revolutions ”nedgång” ännu.

Ordzjonikidze: Varför uppehöll du dig så länge vid din levnadshistoria?

Trotskyj: Jag tycker att en person som står inför rätta har rätt att teckna sin levnadshistoria, och det är inte ordförandens uppgift att begränsa honom. Hursomhelst var det inte jag som tog upp frågan om min levnadshistoria. Inget kunde vara mig mer fjärran. Det finns tillräckligt med frågor som det är. Det är den stalinistiska fraktionen som har ersatt de politiska frågorna med min levnadshistoria. Och jag besvarar fantasierna med ovedersägliga fakta. Jag vädjar till presidiet att ge mig 15 minuter för att svara på frågan om vår revolutions öde.

Ordzjonikidze: Du kan tala de kvarvarande fyra minuterna, så tar vi upp frågan om förlängd talartid senare.

olika mensjevikrepresentanter, Trotskyj och ett antal bolsjevikiska koncilianter. Till stor del på grund av Trotskijs oförsonliga politiska motsättningar med mensjevikerna höll blocket som bildades i Wien inte ihop under någon längre tid. Trotskyj skrev senare om denna episod: ”Även bland bolsjeviker själva var de försonliga tendenserna fortfarande mycket starka, och jag hade hoppats att det skulle förmå Lenin att delta i den allmänna konferensen. Men Lenin gick med all kraft mot enhet. Hela den följande händelseutvecklingen har slutgiltigt visat att Lenin hade rätt.” (**Mitt liv**, s 145.)

Trotskyj: Ordzjonikidze klandrar mig för att dra en parallell med den stora franska revolutionen. Ni förstår, man får inte tala om fångelser, giljotiner, nedgång och sådant. Det är vidskepelse att tro att ord kan göra skada. Fakta, handlingar och en felaktig politik kan göra skada. Men jag måste säga att frågan absolut inte togs upp på mitt initiativ. Jag talade om vad Solz hade sagt. Det var därför jag reste frågan om revolutionens olika stadier, dess upp- och nedgångar, antingen tillfälliga eller slutgiltiga.

Tillfälliga eller slutgiltiga – där har vi stötestenen, kamrat Ordzjonikidze. Men innan jag ägnar mig åt denna fråga måste jag säga att det i partiets alla organisationer görs förberedelser för att dra alltför långtgående slutsatser – förberedelser för just den linje som du, kamrat Ordzjonikidze, viftar bort så lättsinnigt och byråkratiskt, nämligen uteslutningar och förtryck. Jag upprepar – du gör det lättsinnigt och byråkratiskt, och blundar för vad som händer i och ovanför partiet. Frågorna ställs på ett sådant sätt att vissa arbetare reser sig – oftast på order – och säger: ”Varför bryr ni er om dem? Är det inte hög tid att skjuta dem?” Varpå inledaren med en hycklande uppsyn kan protestera: ”Kamrater, det finns ingen anledning att ha så bråttom.” Det har redan blivit vardagsmat i partiet. Frågorna ställs alltid bakom ryggen på oppositionens medlemmar, med insinuationer och snaskiga undermeningar. Oppositionens plattform och oppositionsmedlemmarnas levnadshistorier förvrängs på ett simpelt, oärligt och rent stalinistiskt sätt. Medlemmarna beskrivs som revolutionens fiender, som partiets fiender – allt i syfte att framkalla våldsamma reaktioner från de duperade åhörarna, från de unga oerfarna partimedlemmar som ni fyllt partiet med. Och då har ni senare möjlighet att säga: ”Se där! Vi vill vara tålmodiga men massorna insisterar.” Sådan är Stalins strategi. Ni har själva i mer eller mindre hög grad organiserat detta fälttåg, och när svallvågen slukar även er säger ni: ”Partiet kräver det och jag kan ingenting göra åt det....”

Kamrat Ordzjonikidzes andra skarpa tillrättavisning mot mig är mer politiskt övergripande. Han säger att min jämförelse med den stora franska revolutionen uttrycker min ”pessimism”. Trotskyj tror att revolutionen har gått under, förstår ni. Om jag nu ansåg att revolutionen hade gått under, varför skulle jag då kämpa mot er? Ni är aldrig konsekventa i denna fråga. Om jag som ni påstår inte tror på att bygga socialismen, varför skulle jag då föreslå att man skall ”plundra bonden”, som ni också påstår? Kanske på grund av min personliga fiendskap mot bonden? Om jag inte tror på revolutionen, varför inleder jag då en strid? Då vore det ju bättre att följa med strömmen. Inse det! Den som tror att revolutionen redan har gått under skulle inte inveckla sig i strid. Kamrater, ni har återigen misslyckats att lägga ihop två plus två.

Oktoberrevolutionen har inte gått under. Jag har aldrig sagt det. Jag anser inte det. Vad jag sade var att oktoberrevolutionen **kan** ödeläggas om man verkligen lägger manken till – och att ni redan lyckats genomföra en hel del i denna riktning. Ditt tänkande i denna fråga, kamrat Ordzjonikidze, är formellt och inte dialektiskt. Du förbiser frågan om kampen mellan levande krafter, frågan om partiet. Ditt tänkande genomsyras helt av fatalism. Du skiljer mellan pessimism och optimism som vore det två oföränderliga kategorier som inte beror på förhållanden och politik. Enligt ditt sätt att tänka går det bara att vara antingen ”optimist” eller ”pessimist”, det vill säga antingen tro att revolutionen helt och hållet har gått under eller att den inte under några som helst omständigheter kommer att gå under vad vi än gör. Båda sätten är fel. Har inte revolutionen redan genomgått ett antal upp- och nedgångar? Hade vi inte ett enormt uppsving under perioden kring oktoberupproret, och hängde inte revolutionen på ett hår under perioden kring Brest-Litovskförhandlingarna? Kom ihåg vad Lenin sade under kampen mot vänsterkommunisterna – att det är ytterst svårt att styra under en revolutionär epok, ty man måste hela tiden göra skarpa svängar. Brest-Litovsk var en reträtt. NEP, som kom efter Kronstadtopproret, var också en reträtt. Och varje reträtt skapade i sin tur opportunistiska stämningar. Om revolutionens reträtter och nedgångar sträcks ut över ett, två eller tre år, är det självklart att de skapar en djup nedgång i massornas och även partiets stämningar. Kamrat Ordzjonikidze, du är kaukasier. Du vet att en väg uppför ett berg inte går rakt uppåt. Den slingrar

sig och går i sicksack, och efter en brant stigning måste man ofta gå ner två eller tre verst¹⁶ för att senare kunna fortsätta uppåt. Men icke desto mindre leder vägen upp på berget. Åker man nerför måste man vara medveten om att vägen kommer att svänga och så småningom gå uppåt igen. Om man för ”optimismens” skulle helt bortser från dessa upp- och nedgångar kommer vagnen att åka ner i avgrunden i någon kurva. För närvarande leder er väg åt höger och neråt. Faran ligger i det faktum att ni inte inser detta, det vill säga ni blundar för det. Och det är farligt att åka nerför berget med slutna ögon.

Samtidigt med den tyska revolutionens uppgång på hösten 1923 skedde det ett enormt uppsving för partiet. Men efter den tyska revolutionens nederlag drabbades även vi av en nedgång. Denna nedgång gav upphov till den stalinistiska teorin om socialismen i ett land, en nedgångens teori som står i direkt motsättning till marxismens grunder. 1926 förbättrades vår inre situation och i samband med den kinesiska revolutionen samma år ägde det åter rum ett mäktigt uppsving. Men efter den kinesiska revolutionens nederlag följde en ännu värre nedgång. Man måste titta på den historiska rörelsens kurva på ett konkret sätt. Efter 1923 har vi drabbats av en rad allvarliga nederlag. Bara en ynklig fegis skulle tappa modet på grund av det. Men den som inte kan skilja på höger och vänster, på revolutionens uppsving och dess nedgång, är en blind och byråkratisk slöfock. När jag efter nederlaget [för den tyska revolutionen] 1924 diskuterade med Brandler, sade han till mig: ”Hösten 1923 var jag oense med dig därför att du var överoptimistisk. Nu är du alltför pessimistisk och jag är återigen oense med dig.” Jag svarade: ”Kamrat Brandler, jag är rädd att du aldrig kommer att bli någon revolutionär. Du kan inte skilja på revolutionens ansikte och dess baksida.”

Kamrat Ordzjonikidze närmar sig frågan om revolutionens seger eller nederlag utan att ta hänsyn till den dialektiska processen, det vill säga utan att ta hänsyn till den ömsesidiga växelverkan mellan vår politik och de objektiva villkoren. Han ställer frågan så här: antingen revolutionens oundvikliga seger eller dess oundvikliga nederlag. Jag säger: om vi fortsätter att göra verkliga och grundläggande misstag kan vi döma revolutionen. Men om vi lägger alla krafter på att rätta till partiets felaktiga linje kommer vi att segra. Att hävda att vad vi än gör – i förhållande till kulaken, den angloriska kommittén och den kinesiska revolutionen – att det inte kan skada revolutionen, att revolutionen måste segra ”ändå”, är att resonera som likgiltiga byråkrater. Och just de kan ödelägga revolutionen.

På vad sätt skiljer sig vår revolution från den franska?

För det första de olika epokenas ekonomiska och klassmässiga grunder. I Frankrike stod de lägre kretsarna av städernas småborgerskap i ledningen. I vårt land var det proletariatet. Tack vare det kunde vår borgerliga revolution växa över i och utvecklas som en socialistisk revolution – även om det återstår betydande hinder. Det är den första skiljelinjen.

Den andra skillnaden är att Frankrike var omgivet av feodala länder som var ekonomiskt och kulturellt mer efterblivna än Frankrike. Vi å andra sidan är omgivna av kapitalistiska länder som är ekonomiskt och industriellt mer utvecklade än oss, med ett mäktigare och mer utbildat proletariat. Vi kan inom en jämförelsevis snar framtid vänta oss revolutioner i dessa länder. Följaktligen befinner sig vår revolution i historisk mening i en betydligt mer gynnsam internationell ställning än vad Frankrike befann sig i i slutet av 1700-talet, trots att imperialismen är vår dödsfiende.

Slutligen den tredje skillnaden. Vi lever i imperialismens tidsålder, en epok av mäktiga internationella och inre omvälvningar. Detta ger upphov till den mäktiga uppåtstigande revolutionära kurva som utgör grundvalen för vår politik. Man får dock inte tro att denna ”kurva” kommer att bära oss under **alla** förhållanden. Det är fel! Den som tror att vi kan bygga socialismen även om kapitalismen lyckas krossa proletariatet för årtionden framåt förstår ingenting. Det är inte optimism utan idiotisk nationalreformism. Vi kan bara segra som en integrerad del av världsrevolutionen. Vi måste

16 Ett ryskt längdmått, ungefär 1100 m.

hålla ut tills världsrevolutionen segrar, även om det skulle dröja några år. Med hjälp av en korrekt revolutionär politik kan vi förskansa oss under några år, Vi skall förskansa den Kommunistiska internationalen, gå framåt längs den socialistiska vägen och dras fram av den internationella revolutionens kraftfulla historiska bogserbåt.

Den största faran är partiets nuvarande inriktning, som kväver den revolutionära motståndskraften. Vilken är er inriktning? Ni sätter er tillit till den starke bonden och inte till lantbruksarbetaren och fattigbonden. Ni vänder er till byråkraten och funktionären och inte till massorna. Ni tror för mycket på apparaten. Apparaten ger sig själv ett oerhört stöd och er ömsesidiga försäkringar – det är därför Ordzjonikidze inte ens lyckas minska personalstyrkorna. Är man självständig från massorna uppstår ett system av ömsesidigt hemlighållande och skydd. Och detta anses vara maktens viktigaste stödjepunkt. I partiet sätter man sin tillit till sekreteraren och inte till basmedlemmen. Ni litar på Purcell och inte på den vanlige proletären. Ni litar inte på den revolutionäre gruvarbetaren utan på Purcell som har förrått gruvarbetarna. I Kina vänder ni er till Chiang Kai-shek och Wang Jingwei istället för till proletärerna i Shanghai, inte till kulin som bär kanonerna på sina axlar, och inte till den upproriske bonden.

Ni har rest frågan om att utesluta oss ur centralkommittén. Förvisso kommer vi att utföra vårt arbete oavsett vilken position vi har, även som basmedlemmar. Men det löser inte frågan. Ni kommer att bli tvungna att dra fler slutsatser. Livet självt kommer att tvinga er till det. Ni borde hellre stanna upp och ändra er inriktning.